

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ, ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Φεβρουάριος 2008)

Συγγραφέας: ANNA ΦΙΛΙΝΗ

Το Συμβούλιο Επικρατείας έχει αναδειχθεί μέσα στην τελευταία εικοσαετία σταθερός υπερασπιστής του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, έχοντας συχνά δικαιώσει προσφυγές κινημάτων ή και μεμονωμένων πολιτών και ακυρώνοντας αντιπεριβαλλοντικές διοικητικές αποφάσεις και νομοθετικές ρυθμίσεις. Ιδίως μετά τη συνειδητοποίηση από πλατιά στρώματα πολιτών ότι το περιβάλλον αποτελεί μέγιστο αγαθό που καταστρέφεται από την αλαζονική ροπή του καπιταλιστικού κέρδους για «ανάπτυξη» και πρέπει να προστατευθεί έχουν γίνει επανειλημμένες απόπειρες από την κυβέρνηση προκειμένου να προσβληθούν το κύρος και ο ρόλος του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Γιατί ενοχλούν τόσο πολύ οι αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου; Σίγουρα οι φραγμοί που επανειλημμένα τέθηκαν με αποφάσεις του ΣτΕ, όπως στην εκτροπή του Αχελώου, στην τοποθέτηση τεραστίων πυλώνων της ΔΕΗ σε νησιά του Αιγαίου, σε αντιπεριβαλλοντικές ρυθμίσεις πολεοδομικών σχεδίων, στην κατεδάφιση του συγκροτήματος των προσφυγικών πολυκατοικιών της Λεωφόρου Αλεξάνδρας καθώς και άλλων μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, όπως πρόσφατα του εργοστασίου της Columbia, είναι ιδιαίτερα ενοχλητικοί στην εκάστοτε εξουσία και τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα που αυτή υπηρετεί. Επιπλέον όμως ενοχλεί και η σημαντική νομολογία που έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια το ΣτΕ για την προστασία του περιβάλλοντος, ερμηνεύοντας με πρωτοποριακό τρόπο στις αποφάσεις του το άρθρο 24 του Συντάγματος.

Είναι σημαντικό ότι εξετάζοντας πράξεις της διοίκησης για πολεοδομικές ρυθμίσεις, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 24, η εισαγόμενη ρύθμιση πρέπει να βελτιώνει τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων. Όμως δεν αρκείται σε αυτό και θεωρεί ότι δεν επιτρέπεται να επέρχεται επιδείνωση των όρων διαβίωσης, με την υποβάθμιση του υπάρχοντος φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος. Επίσης, ερμηνεύοντας παραπέρα την αρχή της αειφορίας για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος, προβάλλει την ανάγκη ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής προστασίας σε κάθε εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής για την οικονομική και

κοινωνική ανάπτυξη, γεγονός που προβλέπεται και στη Συνθήκη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ειδικά σχετικά με το πολιτιστικό περιβάλλον πρέπει να υπογραμμιστεί η απόφαση του ΣΤΕ για τις προσφυγικές πολυκατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, η οποία αναγνωρίζει τη σημασία διατήρησης του αρχιτεκτονικού και πολεοδομικού συνόλου, προκειμένου να υπάρχει και να προστατεύεται ολόκληρο το συγκρότημα ως μνημείο.

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προσπάθησε να εξουδετερώσει το ρόλο του ΣΤΕ μέσω της επιχειρούμενης αναθεώρησης μεταξύ άλλων και του άρθρου 100 του Συντάγματος με την προτεινόμενη θέσπιση Συνταγματικού Δικαστηρίου. Στόχος είναι να αφαιρεθεί από όλα τα δικαστήρια, και βέβαια από το Συμβούλιο της Επικρατείας, το δικαίωμα εξέτασης της συνταγματικότητας των νόμων και να περιέλθει αυτό το δικαίωμα σε ένα αποκαλούμενο «Συνταγματικό Δικαστήριο» με μύχιο πόθο, δια μέσου μιας ορισμένης σύνθεσης αυτού και άνωθεν εξαρτήσεων, να επικυρώνει ουσιαστικά δίχως αντιρρήσεις τις εκάστοτε κυβερνητικές επιλογές. Οι πολιτικές εξελίξεις δείχνουν βέβαια ότι η συνταγματική αναθεώρηση της Ν.Δ. ναυαγεί, από τη στιγμή που τα κόμματα της αντιπολίτευσης δεν θα της επιτρέψουν να συγκεντρώσει στην Ολομέλεια της Βουλής τον απαραίτητο αριθμό των 180 βουλευτών.

Ενόψει του διαφαινόμενου ναυαγίου ο Υπουργός Δικαιοσύνης μεθοδεύει την προσβολή της λειτουργίας του ΣΤΕ με την προώθηση νομοσχεδίου που προβλέπει διαρκείς αλλαγές των δικαστών ανά πέντε χρόνια στα διάφορα τμήματα του δικαστηρίου. Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου έκρινε αντισυνταγματική την προτεινόμενη ρύθμιση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ενώ έγκριτοι νομικοί έκαναν σαφές με άρθρα τους ότι η μεθόδευση αυτή θα φέρει καθυστέρηση στην εκδίκαση των υποθέσεων, αναστάτωση και απορρύθμιση της λειτουργίας του Δικαστηρίου.

Αντιδρώντας, ο Υπουργός Δικαιοσύνης εξαπέλυσε επίθεση εναντίον του Συμβουλίου της Επικρατείας, με εκφράσεις όπως «Κράτος των Δικαστών», και αμφισβήτησε το κατοχυρωμένο από το Σύνταγμα πρώτιστο δικαίωμα του Συμβουλίου να ελέγχει τη συνταγματικότητα των νόμων. Στο πλαίσιο του πρωθυπουργοκεντρικού συστήματος η κυβέρνηση χρησιμοποιεί την κοινοβουλευτική της πλειοψηφία για να νομοθετεί τις δικές της επιλογές. Έτσι, το δικαίωμα μιας πραγματικά ανεξάρτητης από την εκτελεστική εξουσία Δικαιοσύνης να ελέγχει τη συνταγματικότητα των νόμων αναδεικνύεται σε κρίσιμο παράγοντα ισορροπίας των εξουσιών και άρα σε

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

θεμελιώδες στοιχείο για τη δημοκρατία.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 19 Φεβρουαρίου 2008, σ. 6.